

*Vejledning af parterne**Til § 177*

Bestemmelsen omhandler retsformandens pligt til at vejlede parterne og indeholder dermed endnu en begrænsning af forhandlingsprincippet efter § 174.

Det foreslås i *stk. 1*, at retsformanden skal yde parterne den vejledning, som er nødvendig for, at parten kan varetage sine interesser under sagen. Det er hermed hensigten at opretholde den meget vidtgående vejledningsforpligtelse, som retsformanden også efter den gældende ordning har over for parterne, jf. kapitel 3, §§ 5, *stk. 2*, og 13, *stk. 2*. Vejledningspligten skal omfatte vejledning vedrørende såvel partens påstand – herunder indskrænkning og udvidelse af denne – som de anbringender og bevismidler, der kan gøres gældende. Retsformanden bør dog samtidig gøre parten det klart, at det efter forhandlingsprincippet er op til parten selv – på baggrund af vejledningen – at føre og oplyse sagen. Vejledningen må således ikke resultere i, at parterne mister initiativet under sagen eller fejlagtigt får den opfattelse, at retten påtager sig at føre og oplyse sagen for dem. Ved hovedforhandling, og når der i øvrigt er anledning hertil, skal retten vejlede om reglerne for appel.

Hvis en part har bistand af en advokat eller en anden jurist som rettergangsfuldmægtig, må det forventes, at denne kan yde den nødvendige vejledning af parten, således at der ikke vil være behov for yderligere vejledning fra retsformandens side. Principielt gælder vejledningsforpligtelsen dog også i sådanne tilfælde.

I *stk. 2* foreskrives det, at vejledningen ikke må have et sådant omfang eller udøves på en sådan måde, at rettens upartiskhed kan drages i tvivl. En udtrykkelig bestemmelse herom er medtaget for at understrege vigtigheden af, at retten ikke alene skal være, men også skal fremtræde som værende uforudindtaget. I tilfælde, hvor partens behov for bistand er af en sådan karakter, at retsformanden herefter ikke finder at kunne yde den fornødne vejledning, skal parten opfordres til at henvendes sig til den advokatbaserede retshjælpsordning, som også foreslås indført. Muligheden for at opfordre parten til at søge vejledning ved retshjælpen fremgår direkte af *stk. 3, 1. pkt.*

Skønner retsformanden, at parten har behov for mere omfattende bistand, end hvad retsformanden og/eller retshjælpen kan yde, fremgår det af *stk. 3, 2. pkt.*, at parten skal opfordres til at antage en rettergangsfuldmægtig efter § 198. Bør rettergangsfuldmægtigen være jurist, skal parten, jf. *stk. 3, 3. pkt.*, i forbindelse hermed vejledes om mulighederne for at søge fri proces.

*Forlig**Til § 178*

Bestemmelsen indeholder reglerne for forligsmægling.

Selv om det også i den gældende retsplejelov er forudsat, at der foretages forligsmægling – jf. herved kapitel 3, § 5a, *stk. 2*, sidste pkt., og § 13, *stk. 3* – har der ikke været praksis for dette ved kredsretterne. Formålet med bestemmelsen er således at skabe fast praksis for, at der foretages forligsmægling i civile sager.

Med henblik på at sikre dette fastslår *stk. 1* en egentlig pligt for retten til at mægle forlig mellem parterne.

I henhold til *stk. 2* kan forligsmægling dog undlades, hvis det på forhånd er klart, at mæglingen vil være forgæves, eller mæglingen af praktiske grunde er vanskelig at gennemføre. Sidstnævnte kan især være tilfældet, hvis parterne på grund af deres opholdssted ikke kan komme til stede i retten samtidig. Det overlades i disse tilfælde til retten at vurdere, om forligsmæglingen alligevel kan gennemføres, f.eks. ved en telefonisk drøftelse med parterne.

Af procesøkonomiske årsager angives det i *stk. 3*, at forligsmægling bør finde sted på så tidligt et tidspunkt af sagen som muligt, men i øvrigt kan ske på et hvilket som helst tidspunkt, jf. herved § 241, hvorefter retten efter hovedforhandlingen kan fremkomme med en tilkendegivelse, som indeholder et forslag til forlig af sagen.

I *stk. 4* angives det, at hvis parterne indgår forlig, skal forliget noteres i retsbogen. Indenretlige forlig kan ikke ankes og kan fuldbyrdes på samme måde som domme.

*Indkaldelse til retsmøder mv.**Til § 179*

Bestemmelsen, som er ny, tager udtrykkelig stilling til spørgsmålet om, i hvilket omfang parterne skal indkaldes til og have meddelelse om de retsmøder, som afholdes i sagen. Formålet med bestemmelsen er at sikre, at parterne får mulighed for at udtale sig og i øvrigt følge sagens gang, ligesom det er hensigten at sikre parternes samtidige og umiddelbare tilstedeværelse, hvor dette kan gennemføres på en rimelig måde. Det fremgår, at begge parter skal indkaldes til de retsmøder, som afholdes i sagen. Begrebet »retsmøder« omfatter både forberedende møder og hovedforhandlingen. Bestemmelsen forudsættes dog ikke at omfatte de såkaldte »kontorretsmøder«, hvor retsformanden sætter retten alene på sit kontor for at fremlægge pro-